

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший проректор МДПУ

імені Богдана Хмельницького

І.А.Мальцева

2020р.

ІНСТРУКЦІЯ

**з питань техногенної безпеки для працівників і здобувачів освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана
Хмельницького.**

1. Техногенні небезпеки, які можливі на об'єктах цивільного захисту університету

Аналіз особливостей функціонування об'єктів цивільного захисту та подій техногенного і природного походження, що характерні для них, дозволяє зробити висновки щодо можливих загроз або виникнення надзвичайних ситуацій на території університету, а саме:

- радіоактивне забруднення в разі аварії на Запорізькій АЕС;
- зараження небезпечними хімічними речовинами при виникненні аварії на хімічно-небезпечних об'єктах з викидом аміаку, хлору тощо;
- пожежі на об'єктах цивільного захисту;
- стихійні лиха, що спричиняються явищами природи (урагани, повені тощо);
- наслідки терористичної діяльності.

2. Номери телефонів оперативних чергових аварійно-рятувальних підрозділів

Якщо на території університету трапилась небезпека або сталася аварійна ситуація, потрібно телефонувати:

- 101 – при пожежі у пожежно-рятувальну службу;
- 102 – ГУ НП у Запорізькій області;
- 103 – швидка медична допомога;
- 104 – при запаху газу, його загорянні або вибуху – в аварійну службу газу;
- 1558 – сектор оперативного реагування Управління з питань НС та цивільного захисту населення Мелітопольського міськвиконкому.

У разі виникнення техногенної надзвичайної ситуації на об'єктах ЦЗ університету необхідно терміново повідомити:

- керівника університету (т.44-04-64);
- штаб цивільного захисту (т. 44-04-64);
- керівника підрозділу.

3. Основні правила поведінки при виникненні НС техногенного характеру

3.1. Дії у випадку загрози виникнення радіаційної небезпеки

Радіаційна небезпека може виникнути внаслідок аварії на Запорізькій АЕС.

У разі радіаційної небезпеки виконуються наступні заходи:

- для захисту органів дихання користуватися протигазом, респіратором, ватномарлевою чи зволоженою марлевою пов'язкою;
- для захисту шкіри користуватися спеціальним захисним одягом, що не залишає відкритих ділянок тіла, гумовим взуттям і рукавичками;
- вживати для харчування лише продукти, що зберігалися у зачинених приміщеннях або консервацію;
- не пити воду із відкритих джерел та із мереж водопостачання;
- у приміщеннях університету щодня робити вологе прибирання, бажано з використанням миючих засобів.

Провести йодну профілактику:

- йодистий калій вживати після їжі разом з чаєм, соком або водою 1 раз на день протягом 7 діб – по 0,125 г на один прийом;
- при відсутності йодистого калію приймати водно-спиртовий розчин йоду після їжі 3 рази на день протягом 7 діб – по 3-5 крапель на склянку молока або води;
- наносити на поверхню кінцівок рук настоянку йоду у вигляді сітки 1 раз на день протягом 7 діб.

3.2. Дії у випадку загрози виникнення хімічної небезпеки.

Аварії на хімічно-небезпечних підприємствах м.Мелітополь, можуть супроводжуватися викидом в атмосферу небезпечних хімічних речовин (аміак та ін.). В разі такої загрози потрібно виконувати наступні заходи:

- при оголошенні хімічної небезпеки не панікувати, виконувати вказівки керівництва університету або диспетчера хімічно небезпечного об'єкта;
- з метою зменшення проникнення отруйних речовин у приміщення – ретельно закрити вікна і двері, заклеїти щілини, вентиляційні отвори тощо;
- захистити органи дихання від дії отруйних речовин ватно-марлевою пов'язкою, попередньо змочивши її водою чи 2% розчином питної соди у випадку розповсюдження хлору, або 5% розчином лимонної кислоти – у разі аміаку;
- виходити із зони хімічного забруднення потрібно в бік, перпендикулярний напрямку вітру (вийшовши із зони забруднення, зняти верхній одяг, ретельно вимити очі, ніс та рот, при можливості, прийняти душ).

Перша допомога ураженим хімічно небезпечними речовинами:

При отруєнні хлором: шкіру, рот, ніс промити 2% розчином питної соди або водою.

При отруєнні аміаком: шкіру, рот, ніс промити водою. При необхідності, звернутися по допомогу до медичного закладу.

3.3. Дії у випадку розливу ртуті або забруднення її парами:

- повідомити службу санепідемстанції, ГУ НП (102), зберігати спокій, уникати паніки;
- вивести учасників освітнього процесу із забрудненої території;
- захистити органи дихання ватно-марлевою пов'язкою або іншими засобами індивідуального захисту;
- залишити приміщення, у якому виявлено ртуть, при тому відчинити настіж усі вікна, щільно зачинити двері за собою та нікого не впускати до прибуття працівників спеціалізованих служб.

В разі неможливості термінового прибуття спеціалізованих служб, прибирання ртуті здійснити одним із способів:

- механічний метод – механічне видалення ртуті із забруднених поверхонь. Зібрати кульки ртуті щіткою на совок у банку з розчином перманганату калію (2 г на 1 л води);

- хімічний метод – оброблення поверхні ртутного забруднення. Застосовується після механічного способу. Забруднене місце ретельно вимити мильно-содовим розчином (400 г мила, 500 г кальцинованої соди на 10 л води). Приміщення провітрити.

Симптоми гострого отруєння ртуттю проявляються через 8-20 годин, а саме: відчувається загальна слабкість, головний біль та підвищується температура. При виявленні перерахованих симптомів звернутися по допомогу до медичного закладу.

3.4. Дії у випадку загрози виникнення пожежі - викликати службу пожежної охорони (101) та провести евакуацію учасників освітнього процесу в безпечні місця;

- якщо приміщення наповнилося димом, необхідно повзти підлогою під хмарою диму до вихідних дверей, при тому всі двері за собою щільно зачиняти;
- під час пожежі заборонено користуватися ліфтом;
- якщо загорівся одяг, необхідно впасти на землю і перевертаючись збити полум'я (ні в якому разі не бігти);
- бензин, гас, органічні масла та розчинники, що загорілися, гасити тільки за допомогою вогнегасників, відповідно до класу пожежі.

Якщо осередок пожежі невеликий, накрити його брезентовим покривалом, зволоженою тканиною чи одягом;

- в разі загоряння електричного обладнання, проводки, та ін. необхідно вимкнути ділянку електричної мережі, до якої надходить електрострум, після чого гасити вогонь.

4. Порядок надання першої медичної допомоги (додаток 1)

4.1. Штучне дихання методом «із рота в рот» та непрямий масаж серця Штучне дихання проводять наступним чином:

- покласти потерпілого на спину, голову максимально відкинути назад, поклавши йому під лопатки валик з одягу;
- висунути нижню щелепу вперед і, натискуючи на підборіддя, розкрити рот потерпілому;
- на відкритий рот покласти носову хусточку чи іншу тканину;

- затиснути потерпілому ніс, зробити глибокий вдих, щільно притиснути свої губи до губ потерпілого і видихнути йому весь об'єм повітря в легені. Повітря вдувати 14-16 разів за хв. до відновлення природного дихання. При правильному проведенні штучного дихання грудна клітка потерпілого піднімається.

Непрямо́й масаж серця:

- потерпілого покласти спиною на тверде ложе, стати з лівої сторони від нього і покласти долоні рук одна на іншу на нижню частину грудної клітини, пальцями рук при цьому не торкатися грудної клітини;

- різкими рухами, подібними на поштовхи, надавлювати на грудину 50-60 разів за хвилину, при тому її зміщення за напрямком до хребта 4-5 см.

Одночасне проведення штучного дихання і непрямого масажу серця чергується: 4-5 надавлювань на грудину з одним вдуванням повітря в легені. Після відновлення дихання і серцевої діяльності потерпілого тепло накрити, напоїти чаєм і направити в лікувальний заклад.

4.2. Накладання шини при травматичних пошкодженнях кісток і суглобів:

- шину (палицю, смужку фанери і т.д.) накласти так, щоб вона охоплювала не менше двох суміжних суглобів – вище і нижче місця перелому;

- при накладанні шини, зламаний кінцівці надати найбільш вигідне положення, а при вивихах зафіксувати той стан, при якому кінцівка опинилася після травми;

- якщо немає шини, пошкоджену ногу прибинтувати до здорової, а руку – до тулуба.

5 Правила користування засобами індивідуального захисту

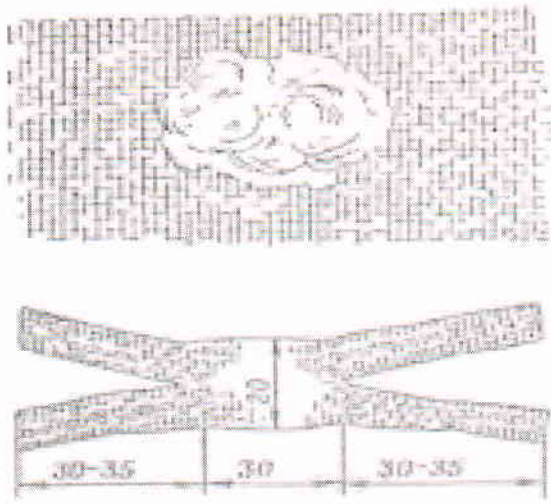
5.1. Найпростіші засоби індивідуального захисту

У якості найпростіших засобів захисту шкіри використовують звичайний одяг зі щільних тканин, який не залишає відкритих ділянок тіла (спортивні, робочі костюми, плащі, пальто, куртки, ватники, накидки). Руки захищають рукавицями.

У якості найпростіших засобів захисту органів дихання використовують хустки, шарфи та інші тканинні вироби, що забезпечують фільтрацію повітря.

Найпростіший у виготовленні засіб захисту органів дихання є ватно-марлева пов'язка. Виготовляється із шматка марлі розміром 100x50 см. На середню частину (30x20 см) накладається шар вати товщиною 2-3 см або 5-6 шарів марлі. Для підвищення захисних властивостей пов'язка зволожується зовні водою або відповідни

Тканинні маски проти пилу ПТМ-1 складаються з двох частин — корпуса і кріплення. Корпус маски шиють з 4—5 шарів тканини. Зовнішні шари роблять з тканини без ворсу (бязь, штапельне або трикотажне полотно, мадаполам, міткаль, шотландка та інші), а внутрішні - для кращої фільтрації — з ворсом (із байки, бумазеї, бавовняно-паперової, шерстяної та інших тканин).

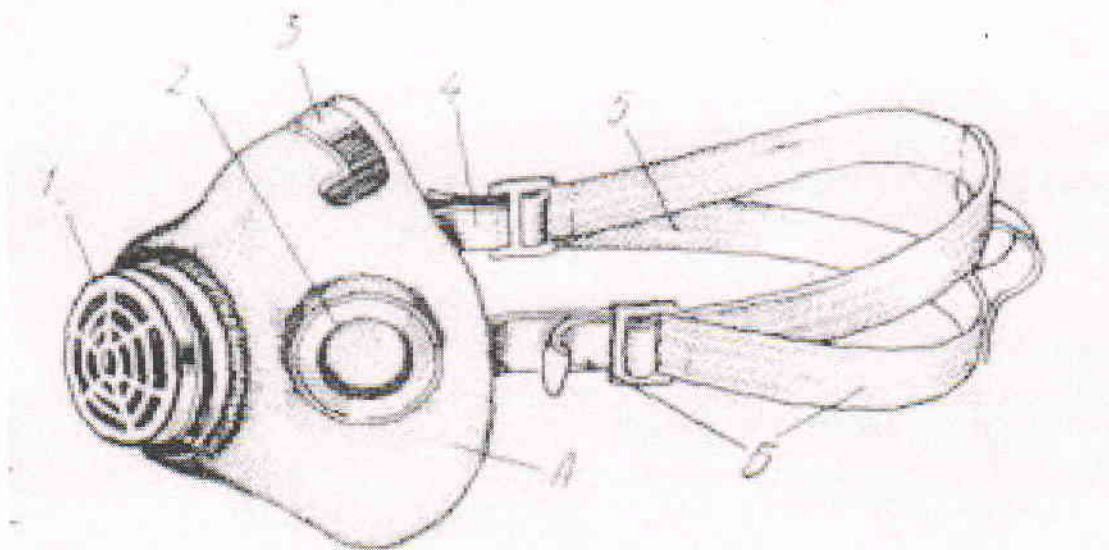

5.2. Вимоги до використання засобів індивідуального захисту

Фільтруючий респіратор Р-2.

Фільтруючий респіратор Р-2 - призначений для захисту органів дихання від радіоактивного й ґрунтового пилу та бактервологічних аерозолів (від парів та газів не захищає!). Принцип дії фільтруючого респіратора заснований на тому, що органи дихання ізолюються від навколишнього середовища напівмаскою, а повітря, що вдихується, очищається від аерозолів у пакеті фільтруючих матеріалів.

Респіратор Р-2 1- вдихальний клапан; 2- змінний фільтр; 3- клапан видиху; 4- полумаска; 5- оголовок; 6- тесьма.

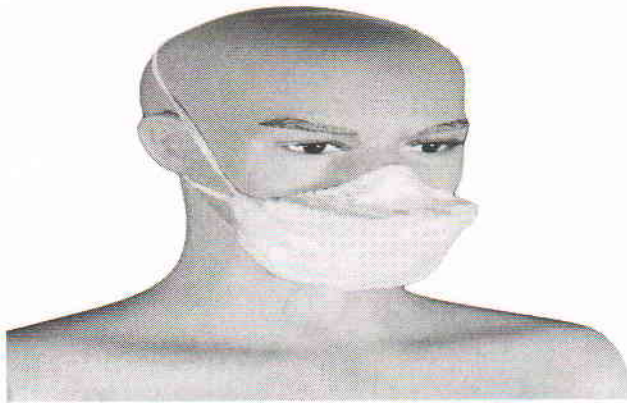
Респіратор Р-2 складається: А – фільтруюча полумаска. 1- видихальний клапан; 2- вдихальний клапан; 3- носовий зажим; 4-еластична тесьма; 5 - оголовок; 6- тесьма.

Порядок використання респіратора:

- чистими руками витягнути респіратор з упаковки;
- респіратор розпрямити по контуру обличчя;
- захисну смугу закріпити на переніссі;
- закріпити гумові шнури респіатора на потилиці.

Респіратор „Пелюстка”.

Респіратор протипиловий «Пелюсток»-призначений для захисту органів дихання від різного пилю, присутнього в повітрі: рослинного, тваринного походження, металевого, мінерального. Промисловість випускає три моделі «Пелюсток» - 200, «Пелюсток» - 40, «Пелюсток» - 5. Ефективність цих респіраторів умовно оцінюється як прийнятна при перевищенні допустимої концентрації пилю в 200, 40 і 5 разів.

Цивільний протигаз ГП-5.

Цивільний протигаз ГП-5 призначений для захисту органів дихання, обличчя і очей людини від дії небезпечних хімічних речовин, які знаходяться в повітрі у стані газу, пару чи аерозолі (пил, дим, туман). Фільтруюча коробка вказаного протигазу захищає від хлору, сірководню, сірчаного ангідриду, бензолу.

Противогаз ГП-5 складається: з фільтруюче-поглинальної коробки і лицьової частини (шолом-маски) ШМ-62У або ШМ-62. Лицьова частина складається з гумового корпусу з обтекателями і окулярами, клапанної коробки (К-62) з клапанами вдиху і видиху, має п'ять розмірів.

При одяганні протигазу лицьова частина береться обома руками за щічні лямки, підборіддя фіксують у нижньому заглибленні обтюлятора і рухом рук вгору та назад натягають шолом-маску на голову і підтягають до упора щічні лямки.

5.3. Зберігання, видача та підбір засобів індивідуального захисту

Засоби індивідуального захисту (протигази, респіратори, ватно-марлеві пов'язки) зберігаються в складському приміщенні університету, з якого автотранспортом поставляються в пункти їх видачі, які розміщені в комендантських кімнатах навчальних корпусів. Особи, отримавши такі засоби, повинні перевірити їх стан та провести підбір за розміром: 0, 1, 2, 3, 4. Під час огляду протигазу звернути увагу на цілісність шолом-маски, скла окулярів, правильність зборки мембранної коробки.

6. Правила поведінки у захисних спорудах цивільного захисту

На випадок виникнення НС, пов'язаної із загрозою або забруднення повітря хімічно-небезпечною чи радіоактивною речовиною, усі працівники та здобувачі освіти університету підлягають укриттю в колективних захисних спорудах ЦЗ, а також в найпростіших укриттях (підвальних напівпідвальних приміщеннях університету).

Правила поведінки:

- особи прибувають у захисну споруду за сигналом цивільного захисту із засобами індивідуального захисту, дводобовим запасом продуктів та найбільш необхідними особистими речами;
- забороняється приносити у захисну споруду легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, а також громіздкі речі, приводити тварин;
- заповнювати захисні споруди необхідно організовано, без паніки;
- у захисній споруді забороняється курити, гомоніти, запалювати без дозволу газові лампи, свічки тощо.

7. Дії у випадку загрози виникнення стихійних лих

При загрозі або виникненні стихійного лиха, що спричиняються явищами природи (урагани, повені тощо), в університеті зупиняється навчальний процес, технологічне виробництво, вживаються заходи протипожежної безпеки, а в разі необхідності здійснюється підготовка до вивезення в безпечні місця найбільш цінних матеріальних засобів.

8. Дії у випадку загрози або скоєння терористичного акту

8.1. При виявленні вибухового пристрою або предмета, схожого на нього, вживаються наступні заходи:

- негайно повідомити чергові служби Управління СБУ, ГУ НП в Запорізькій області по телефону, відповідно: (061) 225-23-38, (061) 225-25-38 – черговий та 102, а також керівництво університету;

- до прибуття відповідних служб організувати охорону місця, де був знайдений підозрілий предмет, заборонити доступ, розбирання чи його переміщення;

- здійснити евакуацію учасників освітнього процесу, при тому не допустити випадків травматизму та паніки;

- забезпечити присутність осіб, які виявили небезпечні предмети для надання пояснень відповідним органам.

8.2. У випадку захоплення терористами заручників:

- забезпечити всіма можливими засобами термінову передачу інформації до правоохоронних органів;

- не допустити паніки, по можливості провести евакуацію учасників освітнього процесу університету, які не стали заручниками;

- не допустити випадків несанкціонованих дій по визволенню заручників з боку осіб, що не мають відповідних повноважень;

- після прибуття представників правоохоронних органів діяти за їх вказівками.

8.3. У випадку отримання загрози по телефону або у письмовій формі:

- негайно передати інформацію до керівництва університету, штаб ЦЗ, чергових служб ГУ НП та УСБУ в Запорізькій області;

- зафіксувати у письмовій формі час, зміст та характер погрози, особливості передачі (шумовий фон, стать, особливості мовлення та ін.).

Додаток: «Перша допомога. Алгоритм дій.» на 1 арк.

Провідний фахівець цивільного захисту

І.Г.Пецух

ПЕРША ДОПОМОГА. АЛГОРИТМ ДІЙ

Оглянути місце події та впевнитись у тому, що воно безпечне

Оцінити стан постраждалого

За необхідності викликати бригаду екстреної медичної допомоги та інші екстрені служби

Оцінити наявність критичних кровотеч та зупинити їх

Забезпечити прохідність дихальних шляхів

За необхідності розпочати серцево-легеневу реанімацію
Якщо у постраждалого відсутні ознаки життя та критичної кровотечі або ви вже її ліквідували

Перевести постраждалого у стабільне положення

(на боці, обличчям до себе, рука під головою, нога зігнута в коліні)

Якщо не йдеться про підозру на травми хребта та кісток тазу і серцево-легенева реанімація була вдалою

Не залишати постраждалого та контролювати його стан до прибуття екстрених служб